

Batxillerat en Ciències Religioses

Psicologia de la Religió

- **Titulació:** Batxillerat en Ciències Religioses (virtual)
- **Modalitat:** Iscreb Virtual
- **Semestre:** 1r | **ECTS:** 4
- **Àrea:** Filosofia | **Període lectiu:** 1r semestre
- **Professorat:** [Dr. Xavier Marín i Torner](#) | **Llengua:**

Justificació

La Psicologia de la Religió (que conforma la Divisió 36 de l'APA) pretén analitzar el fenomen religiós des de la peculiaritat d'una mirada psicològica. Això pot semblar una obvietat, però no ho és si es té en compte que, des dels seus inicis, hi ha hagut una confusió amb l'anomenada "psicologia religiosa", és a dir, aquella branca especialitzada en l'orientació psicològica de la religiositat (pel que fa, per exemple, a la direcció espiritual o al counseling). La psicologia de la religió vol analitzar les correlacions entre biologia i religiositat, entre models de personalitat i religiositat, entre processos de maduració i religiositat..., bo i preguntant-se per les motivacions que impulsen algunes persones vers l'adhesió religiosa. Per a dir-ho ràpid, és una disciplina amb dues grans branques: una de centrada en el naixement, consolidació i evolució de la religiositat en els individus (en la línia de la psicologia del desenvolupament); i una altra que intenta respondre a la pregunta sobre les relacions entre religiositat i maduresa psicològica (en la línia de la psicologia clínica).

Requisits i orientacions prèvies

És recomanable cursar també aquelles matèries específiques de les Ciències de la Religió com a branca del coneixement diferenciada de la Teologia: Introducció a les Ciències Religioses, Fenomenologia de la Religió, Sociologia de la Religió i Antropologia Filosòfica.

Competències i Objectius

COMPETÈNCIES

1. Contrastar la mútua influència entre els principals corrents de la història del pensament filosòfic i les perspectives d'anàlisi de les Ciències de la Religió.
2. Analitzar les teories bàsiques de la motivació i el desenvolupament de la religiositat des d'una perspectiva

psicològica.

3. Avaluar el rerefons antropològic present en els principals models d'anàlisi de les Ciències de la Religió.
4. Valorar la dimensió ètica subjacent a les diverses perspectives emprades en les Ciències de la Religió.
5. Prendre consciència de les perspectives interdisciplinàries d'anàlisi i saber interpretar la complexitat cultural dels fenòmens religiosos.
6. Reconèixer i valorar les aportacions de les Ciències de la Religió a les qüestions frontereres amb la Teologia.

OBJECTIUS

1. L'estudiant serà capaç de conèixer les dades bàsiques del debat epistemològic de la Psicologia de la Religió, la història de la disciplina i els seus principals paradigmes a l'interior de la Psicologia General.
2. L'estudiant serà capaç d'acotar l'objecte i els objectius d'estudi de la Psicologia de la Religió d'acord amb els criteris de la Divisió 36 de l'APA.
3. L'estudiant serà capaç d'identificar i valorar les diverses propostes empíriques de mesura de la religiositat.
4. L'estudiant serà capaç de distingir i analitzar les diverses propostes de teories bàsiques de la motivació aplicades a la Psicologia de la Religió.
5. L'estudiant serà capaç de presentar les principals teories de psicologia del desenvolupament aplicades a l'evolució de la religiositat.
6. L'estudiant serà capaç d'analitzar els diferents fenòmens interpersonals i intergrupals i els seus models explicatius des de la Psicologia Social.
7. L'estudiant serà capaç d'interpretar les possibilitats de canvi de la identitat (conversió) d'acord amb els paradigmes de la Psicologia de la Personalitat.
8. L'estudiant serà capaç d'introduir-se a l'anàlisi de les formes madures, immadures i patològiques de la religiositat d'acord amb les pràctiques de la Psicologia Clínica.

Continguts

UNITAT 1.- DEFINICIÓ DE PSICOLOGIA DE LA RELIGIÓ: ESTATUT EPISTEMOLÒGIC I TASQUES.

- 1.1.- Definició de Psicologia de la Religió i caracterització de les seves tasques segons els criteris de l'APA. Els models de Vergote, Grom i Dittes.
- 1.2.- Estatut epistemològic: naturalesa, objecte, abast, límits i mètodes.
- 1.3.- Pautes per a interpretar la història de la Psicologia de la Religió: enfocaments, escoles i autors.

UNITAT 2.- MESURA DE LA RELIGIOSITAT: PROPOSTES EMPÍRIQUES I ANÀLISI MULTIFACTORIAL

- 2.1.- Les recerques empíriques sobre la religiositat: observació, variables, escales, tests i qüestionaris.

UNITAT 3.- PSICOGENÈTICA I TEORIES DE LA MOTIVACIÓ RELIGIOSA

- 3.1.- Les teories psicològiques de la motivació religiosa.
- 3.2.- Genètica i religiositat: de Cloninger a Hamer.
- 3.3.- Elements significatius per a una definició psicològica de la religiositat: la proposta de la psicologia pragmàtica de W.James.
- 3.4.- Gènesi psicològica de la religiositat: des de la predisposició infantil fins a l'opció de l'adult.
- 3.5.- Religiositat, imatges parentals i omnipotència narcisista.

UNITAT 4.- CONSTRUCCIÓ DE LA RELIGIOSITAT: LA CONVERSIÓ DE LA PERSONALITAT

- 4.1.- Els elements psicobiològics ("desig") i els cognitius ("decisió") com a desencadenants dels processos de conversió: el model de les situacions límit o de tensió existencial com a dinamismes de la transformació de la identitat.
- 4.2.- La conversió de la personalitat: models interpretatius De Vergote, James i Rambo.

UNITAT 5.- INTEGRACIÓ PERSONALITAT-RELIGIOSITAT: MADURESA I TRASTORN

- 5.1.- El procés de la integració psicològica de la personalitat: dinàmica intrapsíquica i afectivitat.
- 5.2.- Sistematització de la psicopatologia de les experiències religioses: formes madures, immadures i patològiques de la religiositat.

Metodologia i Avaluació

METODOLOGIA

- Tutories, activitats, fòrum, debat, xat, qüestionaris: 10%
- Consultes al professor: 5%
- Trobada presencial: 5%
- Lectura i estudi personal: 45%
- Planificació, preparació i realització de les tutories: 35%

AVALUACIÓ

- 1.- Exercicis dirigits pel professor (80% de la nota final)
- 2.- Participació en el Fòrum (20% de la nota final)

Bibliografia

- ÁVILA, A., *Para conocer la psicología de la religión*, Estella: Verbo Divino 2003.
- FIZZOTTI, E. - SALUSTRI, M., *Psicología de la religión*, Barcelona: Claret 2008.
- FONT, J., *Religió, Psicopatologia i salut mental. Introducció a la Psicologia de les experiències religioses i de les creences*, Barcelona: Publicacions Abadia de Montserrat 1999.
- GROM, G., *Psicología de la religión*, Barcelona: Herder 1994.
- JAMES, W., *Les varietats de l'experiència religiosa*. Clàssics del pensament modern 25. Barcelona: Ed.62/Diputació de Barcelona 1985. Conferències IX-X.
- NOGUÉS, R.M., *Déus, creences i neurones*, Barcelona : Fragmenta 2007.
- RAMBO, L.R., *Psicosociología de la conversión religiosa*. Barcelona: Herder 1996.
- VERGOTE, A., *Psicología religiosa*, Madrid: Taurus 1972.